

SKADEDYR I VINTERRAPS UNDER BLOMSTRING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Under blomstringen kan der være behov for at bekæmpe skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Ved kraftige angreb er der behov for flere behandlinger.

SKULPESNUDEBILLER

Skulpesnudebillerne søger ind i vinterrapsmarkerne fra begyndende blomstring og anbefales bekæmpet under hele blomstringen ved 1-2 skulpesnudebille pr. plante. Skulpesnudebillerne falder tit af, når planterne berøres, så ryst evt. planterne ned i en bakke el.lign.

Hver larve æder 3-5 frø. Ofte optræder der kun 1 larve pr. skulpe. Angreb får skulperne til at nødmodne og blive angrebet af sekundære svampe. Skulpesnudebillerne skader også ved at skabe indfaldsveje for skulpegalmyg, der dog ved egen hjælp kan lægge æg i skulper under ca. 2 cm.

SKULPEGALMYG

Der findes ingen hjælpemidler til at fastlægge behovet for bekæmpelse af skulpegalmyg, og det er et meget stort problem. Galmyggene er kun 1-2 mm og kan ikke skelnes fra andre insekter i marken. Der er en vis sammenhæng mellem angreb året før i nabomarker med vinterraps og angreb i indeværende års rapsmark. Marker med gode læforhold bliver ofte også mere angrebet.

Forventet flyvetidspunkt for skulpegalmyg (oftest under blomstring) kan følges via en temperaturmodel på www.landbrugsinfo.dk/regnet. Opsummeringen af graddage starter 1. april. Modellen kan fastlægge *tidspunktet* for forekomst af skulpegalmyg, men siger desværre ikke noget om angrebsstyrken. Evt. bekæmpelse er aktuel, når antallet af graddage når op i det gule

område.

Ved angreb af skulpegalmyg optræder der altid mange larver pr. skulpe, og skulperne springer op ved angreb. Skulpegalmyg er derfor mere tabsvoldende end skulpesnudebiller, fordi alle frø i skulpen tabes ved angreb.

Angreb af skulpegalmyg er altid værst i randen af marken i de yderste 3-4 meter, fordi skulpegalmyggene overvintrer i nabomarker, hvor der var raps året før, og fordi skulpegalmyg er dårlige flyvere og har en kort levetid.

Bekæmpelse af skulpegalmyg kan være aktuel, hvis man har erfaring for mere udbredte angreb i vinterraps på ejendommen (mange gule og visne opspringende skulper). Her foretages en bekæmpelse i hele marken ved begyndende flyvning af skulpegalmyg. I andre marker kan evt. foretages en randbehandling.

Hver generation af skulpegalmyg optræder i en periode på omkring 3-4 uger. Er første generation skulpegalmyg bekæmpet tilfredsstillende, er der ikke behov for bekæmpelse af anden generation ca. 4 uger senere.

ANBEFALEDE MIDLER OG DOSER

Ved kraftige angreb af skulpesnudebiller og/eller skulpegalmyg kan der være behov for flere behandlinger, fordi virkningstiden af en behandling kun er omkring 5-6 dage. Under blomstring kommer der nemlig løbende nye skulper frem, som hurtigt står ubeskyttet ved sprøjtning med kontaktmidler. Virkningstiden med systemiske midler (Biscaya) er ikke væsentligt længere. Der kan derfor ved kraftige angreb være behov for op til 3 behandlinger.

I tabel 1 ses en oversigt over normaldosser og anbefalede doser for anbefalede midler. Biscaya er ikke godkendt mod skulpegalmyg, men forsøg viser, at midlet har god effekt mod skulpegalmyg. Kaiso Sorbie indeholder dobbelt så meget aktivstof som Karate, og dosis er derfor den halve af Karate.

For at forsinke resistensudvikling hos skulpesnudebiller mod pyrethroider ønskes Biscaya (neonicotinoid) ved behov anvendt mod skulpesnudebiller. Da Biscaya kun må anvendes 1 gang pr. vækstsæson, anbefales Avaunt, Plenum eller Mavrik Vita/2F derfor anvendt mod glimverbøsser. Mavrik Vita er en ny formulering af Mavrik 2F med samme indhold af aktivstof. Firmaet har afmeldt Mavrik 2F, og evt. restlager må lovligt anvendes indtil 20-08-2018, hvorefter der er opbevarings- og anvendelsesforbud.

I Slesvig-Holsten er der mange steder fundet resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider, og Biscaya anbefales disse steder mod skulpesnudebiller og -galmyg. I Danmark er der ikke pt. fundet resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider. Der er kun testet biller fra 10 marker, men pt. vurderes der at være god effekt af pyrethroider mod skulpesnudebiller næsten alle steder. En dårlig effekt skyldes typisk, at der ved kraftige og langvarige angreb kun er udført en enkelt behandling, som kun virker en lille uge.

For at forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller mod pyrethroider er det vigtigt kun at

bekæmpe ved behov og anvende forskellige virkemekanismer.

Der findes kun få forsøg med nedsatte doser mod skadedyr i raps, og i forsøgene har der oftest været relativ svage angreb. Vær opmærksom på, at normaldosis af Fastac 50 mod skadedyr i raps efter revurderingen er nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, dvs. til 60 procent dosis, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis for dette middel.

Godkendelsen for Mavrik blev i 2016 udvidet til også at omfatte skulpesnudebiller og skulpegalmyg, men effekten af Mavrik er ikke tilstrækkelig belyst, så indtil videre anbefales de angivne løsninger mod skulpesnudebiller og skulpegalmyg. I 2018 udføres igen landsforsøg med skadedyrsbekæmpelse under blomstring i vinterraps med forskellige midler.

Tabel 1. Doser for anbefalede midler mod skulpesnudebiller og -galmyg i raps

Normaldosis skulpesnudebiller	0,15	0,3	0,15	0,3
Normaldosis skulpegalmyg	0,15	0,3	0,15	-2)
Anbefalet dosis	0,15 ¹⁾	0,2	0,1	0,2
Max. antal behandlinger pr. vækstsæson i raps	2	3	1	1
Må udsprøjtes hele døgnet	nej	nej	nej	ja
Pris, kr. pr. normaldosis (inkl. afgift, ekskl. moms)	96	143	135	140

¹⁾ Normaldosis af Fastac er efter revurderingen nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis. ²⁾ Se tekst.

HENSYN TIL BIER

Pyrethroider må over blomstrende planter kun udbringes uden for biernes flyvetid, dvs. i perioden ca. kl. 21-03 (sommertid) - tjek altid marken for bier, før en bekæmpelse foretages. Af de viste midler i tabel 1 må kun Biscaya udsprøjtes hele døgnet, da det er uden bimærke.

GLIMMERBØSSER

Ved begyndende blomstring er bekæmpelse af glimmerbøsser oftest ikke længere aktuel. Se yderligere om bekæmpelse af glimmerbøsser i plantenytt [Bekæmpelse af glimmerbøsser](#).

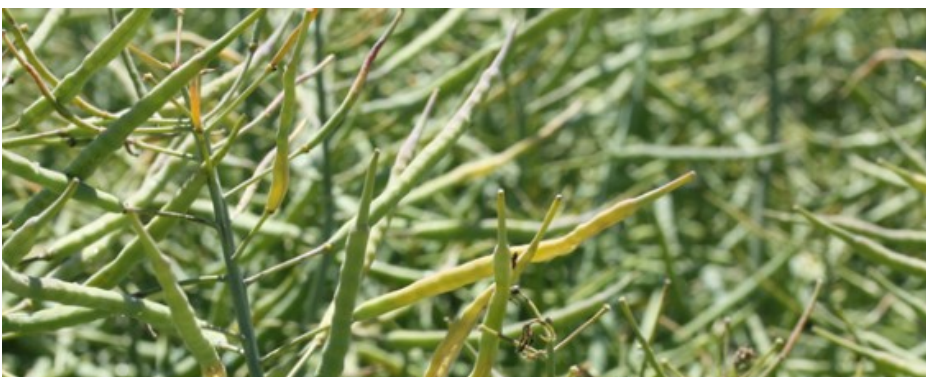

Billede 1. Skulpesnudebille i rapsblomst på den nyudviklede skulpe. Hvis der sprøjtes på knoppen, vil skulpen være ubehandlet, når blomsten efterfølgende springer ud.

Billede 2. Angreb efter skulpesnudebillens larve. Der er trængt vand ind gennem larvens udgangshul (kan skimtes i baggrunden), som har medført nødmodne skulper og sekundære angreb af svampe.
Der optræder ved angreb oftest kun 1 larve pr. skulpe. Larverne er hvide, lemmeløse og har et brunt hoved.

Billede 3. Gule skulper grundet angreb af skulpegalmyg. Skulperne springer senere op, hvorved alle frø tabes.

Billede 4. Larver af skulpegalmyg i skulpe. Larverne er lemmeløse. Der optræder ved angreb mange larver pr. skulpe. Larverne kan til tider også være orange. Allerede ca. 1 uge efter æglægning ses begyndende gulning af skulpen.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.